Nota van Participatie omgevingsvisie gemeente Zutphen

Fase 3

Dit document bevat een weergave van de (tussen)resultaten van het participatietraject van de omgevingsvisie van de gemeente Zutphen voor de derde fase van het omgevingsvisietraject. Het betreft de resultaten van de **derde en laatste gespreksronde** met inwoners, ondernemers, stakeholders en andere belangstellenden. In deze derde fase staat het ontwikkelen van de uiteindelijke omgevingsvisie centraal.

Stakeholder atelier #3 - 28 november 2023
Broodfabriek Pakhuis Noorderhaven, 15:00 - 17:00, circa 20 aanwezigen

Dinsdag 28 november 2023 vond het derde werkatelier met stakeholders plaats in de Broodfabriek. Tijdens deze bijeenkomst ging een groep van 20 aanwezige stakeholders (vanuit GGD, LTO, Jongerenraad, Binnenstadsmanagement, Zutphenpromoot, KHN, VVN, Ieder1, Perspectief, Sensire, Stichting BOG, Waterschap Rijn en IJssel, IVN, Bomenstichting, Erfgoedadviescommissie, Gelders Genootschap en wijkraad De Hoven) in gesprek over het toekomstverhaal van de gemeente Zutphen. De bijeenkomst startte met een plenaire opening, waarin werd teruggeblikt op het proces tot nu toe en de participatie uit fase 2.

Vervolgens werden aanwezigen meegenomen in het concept-toekomstverhaal en bijbehorende kernambities en principes. Aan de hand van een concept-visiekaart en de drie kernambities werd vervolgens in twee deelgroepen het gesprek gevoerd en werden aanscherpingen en opmerkingen bij deelnemers opgehaald. Wederom zorgt de diversiteit aan aanwezige disciplines voor waardevolle input op de onderdelen van het toekomstverhaal. De input uit dit stakeholder atelier wordt meegenomen ter verdere aanscherping van het toekomstverhaal tot de uiteindelijke ontwerp omgevingsvisie. Op hoofdlijnen (niet uitputtelijk) werd per onderdeel de volgende input opgehaald:

Hoofdlijnen belangrijkste resultaten stakeholder werkatelier #3	Hoe verwerkt in omgevingsvisie Zutphen?
Kernambitie 1: Zutphen bloeit	
Stakeholders benoemen dat de 'groeiambitie' van de gemeente Zutphen gepaard gaat met de vraag waar de beoogde woningen binnen de gemeente komen. In relatie tot ruimteclaims op andere thema's bespreken zij dat dit een complexe opgave is. Op het gebied van woningbouw geven zij het volgende mee: ➔ Heb naast nieuwbouw ook aandacht voor de kansen in de **bestaande woningvoorraad**, en zorg met investeren in duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit dat deze woningen toekomstbestendig zijn. ➔ Benut bij woningbouwontwikkelingen de **identiteit van het gebied**: kijk naar de cultuurhistorie van het landschap en bestaande structuren. ➔ Bij woningbouwontwikkelingen moet voldoende aandacht uitgaan naar een **klimaatadaptieve en natuurvriendelijke inrichting** van de openbare ruimte. ➔ Vanuit functioneel ruimtegebruik en het behoud van binnenstedelijk groen en ontmoetingsplekken liggen er kansen om in te zetten op de ontwikkeling van **kleinere woonruimtes** en vaker **de hoogte in te bouwen.** Kanttekening hierbij is dat zorgvuldige aandacht voor het **Zutphense karakter** noodzakelijk is. Het ontwikkelen van **rode lopers** tussen het centrum, de woonwijken en het landelijk gebied wordt door aanwezigen gezien als een kansrijk plan. Meegegeven wordt dat het faciliteren van langzaam verkeer met rode lopers ook aandacht vraagt voor **faciliteiten** zoals voldoende fietsenstallingen. Daarnaast wordt de oproep gedaan om de inzet op rode lopers waar mogelijk te koppelen aan de groen-blauwe structuren, voor aantrekkelijke routes. *Overige zaken / enkele keren benoemd:* ➔ Stakeholders adviseren de gemeente om voor de zoektocht naar woningbouwlocaties ook de afstemming met buurgemeenten op te zoeken. Ook worden op het gebied van woningbouw kansen gezien in sterke samenwerking tussen verhurende partijen, bijvoorbeeld in de ontwikkeling van bijzondere woonconcepten.	In de omgevingsvisie spreekt de gemeente uit de ruimte voor nieuwe woningen te zoeken in het bestaand stedelijk gebied en aan de randen van de bebouwde kom. De omgevingsvisie beschrijft: *"We zetten in op het ontwikkelen van kleinere woonruimtes en kavels en stimuleren geclusterde en collectieve woonvormen. We verkennen hoe we de bestaande woningvoorraad en ander vastgoed optimaal kunnen benutten om nieuwe woningen toe te voegen, bijvoorbeeld door optoppen en transformatie, slimme verkaveling en meervoudig ruimtegebruik."* Ook formuleert de omgevingsvisie de volgende ambitie in relatie tot de woonomgeving op uitleglocaties: *"De natuurwaarden en cultuurhistorische waarden van het landschap zijn vooraf in kaart gebracht. Ze dienen als betrouwbare en inspirerende uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling. We geven onze uitleglocaties zó vorm dat ze passen bij onze uitgangspunten van de compacte stad en bodem- en watersystemen sturend zijn. We bouwen zo veel mogelijk duurzaam en circulair en meervoudig ruimtegebruik is het uitgangspunt. Dat wil zeggen dat bestaande kenmerkende natuurwaarden worden versterkt en er bewust ruimte voor biodiversiteit wordt gecreëerd op, aan of in het gebouw of de (openbare) omgeving, zodat er meer diverse planten- en diersoorten kunnen leven."* De gemeente herkent de noodzaak om ook aandacht te hebben voor de **bestaande voorraad**. In de omgevingsvisie is hierover opgenomen dat de gemeente de komende jaren in samenwerking met woonpartners aan de slag gaat met kwaliteitsverbetering en verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Vanuit de gedachtegang van STO(M)P zet de omgevingsvisie in op het vergroten van de aantrekkelijkheid van wandelen en fietsen. De omgevingsvisie beschrijft: "*We bieden veel ruimte voor langzaam verkeer. Bij inbreiding, transformatie en uitbreiding van ons stedelijk gebied streven we er naar dat langzaam verkeer prioriteit krijgt in de inrichting van de openbare ruimte en infrastructuur."* Deze ambitie wordt op verschillende wijzen uitgewerkt, waaronder de inzet op mobiliteitsknooopunten en de ontwikkeling van rode lopers. Het uitgangspunt om rode lopers te koppelen aan de groen-blauwe longen - ter bevordering van de gezondheid en aantrekkelijkheid van deze routes - is hierbinnen ook opgenomen. In het omgevingsvisie-traject is op diverse momenten

	contact gelegd met de buurgemeenten, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau. Op deze manier is verzekerd dat men binnen de regio op de hoogte is van elkaars intenties en koppelkansen verkend worden.
Kernambitie 2: Zutphen onderneemt	
Stakeholders reageren uiteenlopend op het idee van een extra **verbinding** over de IJssel. Verschillende aanwezigen zien de verbinding als noodzakelijk voor versterking van de **regionale bereikbaarheid** van Zutphen. Tegelijkertijd wijzen deelnemers op de aanwezige **(beschermde) natuurwaarden** ter plekke van de huidige positie van de verbinding op de concept-visiekaart. Meer overeenstemming vindt men over de noodzaak om te investeren in de **Oude IJsselbrug** en de inzet op regionale **snelfietsroutes**. De inzet op een **autoluwe binnenstad** wordt door deelnemers over het algemeen benoemd als een wenselijke ontwikkeling. Wel geven zij mee dat deze ambitie niet ten koste moet gaan van de bereikbaarheid voor bijvoorbeeld hulpdiensten en mensen met een verminderde mobiliteit. *Overige zaken / enkele keren benoemd:* ➔ Deelnemers wijzen erop dat de schaalsprong ambities voor wonen en bedrijvigheid vragen om voldoende **capaciteit van het elektriciteitsnet** en mogelijkheden voor **energieopslag**. ➔ Enkele aanwezigen benoemen de potentie van het investeren in de **ruimtelijke kwaliteit** van de fysieke **verbinding tussen Noorderhaven/station** en het **centrum**.	In de omgevingsvisie is opgenomen dat de gemeente in regionaal verband wenst te verkennen wat de mogelijkheden voor een derde brug zijn via gedegen onderzoek. Daarbij wordt vooruit gekeken naar de lange termijn. In een dergelijke verkenning zullen verschillende opties verkend moeten worden. Er gaat daarbij aandacht uit naar randvoorwaarden op het gebied van landschappelijke inpassing en de beschermde status van de IJsseluiterwaarden als natuurgebied. De intentie om toe te werken naar een autoluwe binnenstad wordt als volgt gedefinieerd in de omgevingsvisie: *"Dat* (red. autoluwe binnenstad) *kunnen we bijvoorbeeld doen door verkeersstromen om de binnenstad heen te leiden, parkeermogelijkheden aan de randen van de binnenstad te faciliteren, de stationsomgeving verder te ontwikkelen en mogelijkheden voor een derde brug over de IJssel te verkennen. We zijn ons ervan bewust dat de binnenstad ook voor hulpdiensten en voor minder valide inwoners goed bereikbaar moet blijven. Hiervoor zoeken we passende oplossingen."* De randvoorwaarden voor een autoluwe binnenstad zullen in samenspraak met inwoners en ondernemers nader gedefinieerd worden. In de omgevingsvisie wordt het belang van de capaciteit van het elektriciteitsnet en de mogelijkheden voor energieopslag erkend. De rol van de gemeente Zutphen binnen deze opgave wordt als volgt beschreven: *"Als gemeente voelen we ons verantwoordelijk om binnen deze opgave partijen te faciliteren met juiste informatie en communicatie. Ook verkennen we of en hoe we ruimte kunnen bieden voor technologische mogelijkheden voor opslag van elektriciteit (zoals batterijen en smart energy hubs) en het lokaal versterken van het netwerk. Daarnaast zorgen we ervoor dat in alle buurten ruimte voor middenspanningsruimtes beschikbaar is, zodat het elektriciteitsnetwerk verzwaard kan worden. Bij het inpassen van duurzame energieopwek en energieopslag hebben we aandacht voor eventuele (fysieke) veiligheidsrisico's."* In de gebiedsgerichte uitwerking van de Binnenstad is de verbinding tussen Noorderhaven, het station en de binnenstad als aandachtspunt opgenomen. De omgevingsvisie beschrijft: *"We zetten in op het versterken van Zutphen als **compacte stad** en kiezen voor het mengen van ruimtelijke functies. We zien de binnenstad van Zutphen, de stationsomgeving en Noorderhaven als gebieden met ieder een*

	*eigen identiteit, die door **goede fysieke verbindingen** en programmering complementair aan elkaar zijn. Waardoor inwoners en bezoekers optimaal voorzieningen en kwaliteiten in deze gebieden benutten. We zetten in op een natuurlijke en aantrekkelijke noord-zuidverbinding - in de vorm van wandel- en fietsroutes - zodat het spoor minder een barrière in het hart van de stad vormt. Ook verkennen we het **verplaatsen van verkeersstromen** door het verleggen van de binnenstadsring."*
Kernambitie 3: Beleven in Zutphen	
Stakeholders benadrukken het belang dat verdere verstedelijking niet ten koste gaat van de **aanwezigheid van groen** in en rondom het verstedelijkt gebied. Daarbij beredenen zij het belang van groen zowel vanuit zaken als klimaatadaptatie, gezondheid en biodiversiteit. De inzet op **groen-blauwe longen** zien aanwezigen als een goede keuze. Specifiek geven zij mee dat bij het toevoegen en verbinden van groenstructuren aandacht uit moet gaan naar kwalitatief groen en juist beheer. Wat betreft het gebruik van het **landelijk gebied** geven deelnemers mee dat er ten alle tijden gezocht moet worden naar een goede afweging in **verschillende functies** van dit gebied. Veel stakeholders zien kansen in het versterken van de recreatieve potentie van het landelijk gebied, maar geven aan dat dit niet ten koste moet gaan van natuur en leefbaarheid. Zo wordt het advies gegeven om terughoudend te zijn in de ontwikkeling van grootschalige recreatie. Vanuit het oogpunt van fysieke veiligheid wijzen stakeholders op de noodzaak om de openbare ruimte voldoende in te richten op het veranderende klimaat. Daarbij wordt onder andere ingegaan op **waterberging** mogelijkheden bij extreme regenval of omgang met hoge rivierwaterstanden. Aanwezige **culturele en maatschappelijke voorzieningen** zoals het ziekenhuis, de Hanzehof, de musea, de rechtbank,de bibliotheek en het zwembad worden door aanwezigen benoemd als belangrijke voorzieningen. Richting 2040 vinden zij het belangrijk dat dergelijke voorzieningen overeind blijven. *Overige zaken / enkele keren benoemd:* ➔ Op het gebied van veiligheid wordt door enkele stakeholders ook aandacht gevraagd voor **sociale veiligheid**. In het bijzonder worden daarbij kansen gezien voor investeren in meer handhaving van de nachthoreca in de binnenstad.	In de omgevingsvisie gaat aandacht uit naar een kwalitatieve schaalsprong waarbij de kwaliteiten van het landelijk gebied zo veel mogelijk behouden dan wel benut/versterkt worden. Deze ambitie is geland in het structurerende principe '**compacte stad**'. De vertaling van dit principe betekent ook dat er binnen het verstedelijkt gebied vaker gekeken wordt naar hoogteaccenten om te voorkomen dat verdichting ten koste gaat van groen, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Met de inzet op '**groen-blauwe longen**' wordt meer groen en water in bebouwd gebied gecreëerd. In de nadere uitwerking van deze groenblauwe dooradering vormen de keuze voor juiste soorten en juist beheer belangrijke aandachtspunten. Het structurerende principe '**buitengebied op maat**' stuurt op een een goede balans tussen de verschillende functies in het buitengebied. In het landelijk gebied wordt ruimte voor kleinschalige recreatie voorzien, maar is de gemeente terughoudend om ruimte te bieden aan grootschalige niet-agrarische activiteiten. De omgevingsvisie beschrijft dat de gemeente in samenwerking met Rijkswaterstaat, de waterschappen en gebruikers werkt aan een klimaatadaptieve en veilige leefomgeving. Daarbij gaat het over zaken als **dijkversterking**, maar ook over het **benutten en bergen van regenwater**. In de omgevingsvisie wordt met het structurerende principe '**centrumpositie**' nadruk gelegd op de rol van de gemeente en haar voorzieningen binnen de regio. Binnen dit principe wordt de intentie uitgesproken om te blijven investeren in de aanwezigheid van voorzieningen voor inwoners van de gemeente en daarbuiten. De gebiedsgerichte uitwerking voor de binnenstad beschrijft de ambitie van de gemeente om samen met inwoners en ondernemers te investeren in het vergroten van de **sociale veiligheid** en het tegengaan van overlast. De keuze om in te zetten op handhaving van de nachthoreca is een mogelijke uitwerking van deze

	ambitie, maar is niet expliciet opgenomen als uitgangspunt.

Avond van Zutphen en Warnsveld #3 - 28 november 2023
Wijkcentrum Waterkracht, 19:00 - 21:00, circa 25 aanwezigen

Op 28 november 2023 vond de derde algemene inwonersbijeenkomst in het kader van de omgevingsvisie plaats in het wijkcentrum Waterkracht. Tijdens deze derde bijeenkomst stond opnieuw de belangrijke vraag ‘Hoe ziet de leefomgeving van Zutphen en Warnsveld in 2040 eruit?’ centraal. Met de input uit de vorige gespreksfasen en de achterliggende analyse (Atlas Zutphen 2040) is een visie op hoofdlijnen tot stand gekomen. De visie, ondersteund door een kaartbeeld en collagebeelden van drie kernambities, werd gepresenteerd aan de aanwezigen. Doel van de bijeenkomst was om in een constructief gesprek aanvullingen en aanscherpingen op te halen om het toekomstverhaal voor de gemeente verder vorm te geven.
In totaal deden er 25 deelnemers mee aan dit werkatelier.

De bijeenkomst werd afgetrapt met een welkomstwoord van wethouder Jasper Bloem. Vervolgens werden deelnemers door RUIMTEVOLK kort geïnformeerd over de omgevingsvisie en het doorlopen proces tot aan deze avond. Vervolgens werd men meegenomen in enkele belangrijke en opvallende resultaten uit de participatie van fase 2 (digitale vragenlijst, straatgesprekken en de bijeenkomsten). Hierop volgde een presentatie van het concept toekomstbeeld voor de gemeente Zutphen. Na een korte pauze was het tijd om reacties op te halen bij de deelnemers. In drie zalen werden de visiekaart en collagebeelden met de belangrijkste uitgangspunten per kernambitie weergegeven. In gesprek met leden van het kernteam (RUIMTEVOLK en ambtenaren van de gemeente) gingen deelnemers het gesprek aan over uitgangspunten die zij waarderen, aspecten die meer aanscherping verdienen, aandachtspunten voor bepaalde deelgebieden en de uitvoering van de te maken keuzes.

De input uit deze derde bijeenkomst wordt meegenomen ter verdere aanscherping van het toekomstverhaal tot de uiteindelijke ontwerp omgevingsvisie. Op hoofdlijnen (niet uitputtelijk) werd per onderdeel de volgende input opgehaald:

Hoofdlijnen belangrijkste resultaten Avond van Zutphen #3	Hoe verwerkt in omgevingsvisie Zutphen?
Kernambitie 1: Zutphen bloeit	
Inwoners benoemen het belang van **voldoende, passende woningen** die aansluiten bij de toekomstige vraag naar woningen. Met het oog op vergrijzing en gewenste doorstroming worden enerzijds kansen gezien in het vergroten van het aanbod aan **woonvormen voor senioren**. Tegelijkertijd wordt een divers **woningaanbod voor jongeren en jonge gezinnen** als noodzakelijk benoemd, om een goede balans aan inwoners te behouden. Voor de verschillende doelgroepen is **betaalbaarheid** van het woningaanbod een belangrijke opgave. Op het gebied van **woningbouwlocaties** zijn veel aanwezige inwoners voorstander van het principe om voornamelijk ruimte voor woningbouw binnen de bestaande bebouwing te verkennen. In discussie over **inbreidingsmogelijkheden** wordt duidelijk dat men daarbij over het algemeen kansen ziet in kleinere woonruimtes en in sommige gevallen minder ruimte voor parkeren bij de woning, om woningbouw niet ten koste te laten gaan van aanwezig groen en/of andere voorzieningen. Enkele deelnemers hebben hun twijfels bij de geschiktheid van de aangewezen uitleglocaties voor woningbouw. Hierbij geven zij mee dat nieuwe woningbouwontwikkelingen niet ten koste mogen gaan van het bestaande waardevol groen en de uitstraling van de stads- en dorpsranden. Met het oog op vergrijzing en draagkracht in de samenleving worden mogelijkheden gezien in het aanbieden van **collectieve woonvormen** en meer **gemengde wijken** waar jong en oud bij elkaar wonen. Ook wordt daarbij gewezen op het belang van **huisvestingsmogelijkheden voor jongeren en (toekomstige) zorgverleners**. Het faciliteren van bereikbaarheid van voorzieningen door middel van het concept **'15 minuten stad'** wordt goed ontvangen. *Overige zaken / enkele keren benoemd:* ➔ Binnen de woningbouwopgave zien aanwezigen kansen om als gemeente de **samenwerking** op te zoeken met **initiatiefrijke partijen** die ideeën hebben voor passende woonvormen.	De omgevingsvisie zet in op een **schaalsprong** van de gemeente. In de omgevingsvisie staat hierover het volgende: *"(...) Hierbij kiezen we voor groeien met kwaliteit. Dit doen we met name om de slagingskansen van starters e(n jongvolwassenen te vergroten, vorm te geven aan de toenemende woonvraag van ouderen door de vergrijzing en demografische ontwikkeling, doorstroming te faciliteren én om woningen te bieden aan huishoudens die van elders in de gemeente willen komen wonen en werken."* Het faciliteren van **betaalbare woningbouw** is een belangrijke ambitie van de gemeente. In de omgevingsvisie is dit onderwerp als volgt opgenomen: *"Hierbij ligt het accent voor de korte termijn (tot 2030) op het toevoegen van woningen in het betaalbare segment zodat voor een zo groot mogelijke groep mensen een woning in de gemeente Zutphen bereikbaar wordt. We zijn ons ervan bewust dat het toevoegen (en behouden) van betaalbare woningen in de praktijk een uitdaging is. We onderzoeken in de uitwerking van deze visie aan welke knoppen we kunnen draaien om hierop te sturen. Daarbij bieden we ruimte voor een breed aanbod aan woningsoorten, met als uitgangspunt dat aanbod nauw aansluit op de vraag."* Woningbouw binnen bestaand stedelijk gebied vormt een belangrijke bijdrage aan de schaalsprong. De omgevingsvisie beschrijft de keuze voor **verdichting**. Het toevoegen van woningen in bestaande wijken kan op gespannen voet staan met het behouden en vergroten van ruimte voor groen en klimaatadaptatie. In de omgevingsvisie zijn diverse maatregelen benoemd die sturen op het zo min mogelijk belasten van de groene ruimte: kleinere woonruimten, het benutten van bestaand vastgoed, vaker kiezen voor bouw met hoogteaccenten en het verkennen van inzet op lagere parkeernormen bij nieuwe ontwikkelingen. Op het gebied van **uitleglocaties** is het uitgangspunt van de omgevingsvisie het structurerende principe 'compacte stad'. Op deze woningbouwlocaties wordt ingezet op aantrekkelijke afronding van het stedelijk gebied. Natuurwaarden en cultuurhistorische waarden vormen uitgangspunten voor verdere uitwerking in gebiedsprogramma's. Het anticiperen op demografische transities met een juiste inrichting van de leefomgeving is een belangrijke opgave binnen de omgevingsvisie. Onder kernambitie 1 is de volgende ambitie opgenomen: *"In ons woning- en*

	voorzieningenaanbod hebben we extra aandacht voor jonge gezinnen, jongeren, ouderen en inwoners met een zorg- en ondersteuningsvraag. Met het oog op de leefbaarheid en veerkracht in woonwijken zetten we in op een mix van verschillende doelgroepen in de wijken." Daarnaast benoemt de omgevingsvisie ook de kansen van collectieve woonvormen, onder andere om eenzaamheid tegen te gaan.
Kernambitie 2: Zutphen onderneemt	
De getoonde concept-visiekaart en bijbehorende kernambities roepen bij enkele deelnemers vragen op wanneer het gaat over het **spanningsveld tussen milieuruimte voor bedrijven en woningbouwlocaties**. Geadviseerd wordt om als gemeente een duidelijke keuze te formuleren in het type bedrijvigheid wat de gemeente in de toekomst wil aantrekken. Het idee om op bepaalde locaties binnen de gemeente meer ruimte te bieden voor **gemengde woonmilieus** waar wonen, werken, onderwijs en recreëren samen gaan wordt vanuit het oogpunt van functioneel ruimtegebruik goed ontvangen. Vooral het **stationsgebied** wordt door deelnemers gezien als een kansrijke locatie voor dit type woonmilieus. Met de voorziene groei van het aantal inwoners neemt volgens deelnemers ook het belang van een verbeterde **regionale bereikbaarheid** toe. De intentie voor een verkenning van de ontwikkeling van een derde (noordelijke) **brug** wordt tijdens de bijeenkomst overwegend positief ontvangen. Als tegenhanger voor de vergrijzing bestaat de wens om het blijven of vestigen in Zutphen voor jongvolwassenen aantrekkelijker te maken. In relatie daarmee wordt het versterken en verbinden van de **samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven, maatschappelijke instellingen en overheid** als kansrijk genoemd. Verschillende keren wordt ingebracht dat de vestiging van HBO-onderwijs binnen de gemeente een goede aantrekkende werking kan hebben. Deelnemers verschillen van mening over het onderwerp duurzame energie. Enkele deelnemers geven aan dat **grootschalige opwek van (zonne-)energie** in het landschap niet wenselijk is, andere deelnemers zien hier - indien goed landschappelijk ingepast en met aandacht voor de impact op de omgeving - meer mogelijkheden. *Overige zaken / enkele keren benoemd:* ➔ Een enkele deelnemer wijst op de kansen voor	Onder kernambitie 2 van de omgevingsvisie wordt beschreven dat de gemeente op hoofdlijnen kiest voor het faciliteren van bedrijven die aansluiten bij de kwaliteiten van een aantrekkelijke en sterke woongemeente. Daarbij gaat aandacht uit naar beperkte milieubelasting en de hoeveelheid werkgelegenheid die bedrijven genereren. De randvoorwaarden voor dit uitgangspunt met betrekking tot de werklocaties worden nader uitgewerkt in een omgevingsprogramma. De gemeente herkent de kansen die het **stationsgebied** kan bieden voor een meer gemengd woonmilieu. In de omgevingsvisie wordt de stationsomgeving benoemd als verdichtingslocatie. In de gebiedsgerichte uitwerking (hoofdstuk 5.2) wordt een nader beeld geschetst van de potentie van dit gebied met betrekking tot de combinatie van wonen, werken en recreëren. De gemeente erkent het belang van een sterk en divers onderwijsaanbod. In de omgevingsvisie is de gemeentelijke ambitie over dit onderwerp als volgt beschreven: *"Als overheid faciliteren we nieuwe verbindingen tussen onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen die de Zutphense sociaal-economische structuur en ambities ondersteunen. (...) Hierbij zetten we in op het behoud en versterken van het onderwijsaanbod en de werkgelegenheid en werkervaringsplekken op zowel praktisch (vmbo) als theoretisch (mbo en hbo) niveau. We verstevigen de structurele samenwerking in de regio Stedendriehoek en waar noodzakelijk daarbuiten. In samenwerking met onderwijsinstellingen uit de regio verkennen we welke mogelijkheden er bestaan op het gebied van hoger beroepsonderwijs en meer kennisintensieve bedrijvigheid, gekoppeld aan de versterking van kennisintensieve clusters."* **Zonne-energie:** om binnen de gemeentegrenzen voldoende energie op te wekken voor het eigen gebruik kijkt de gemeente naast zon op dak ook naar opwek van elektriciteit op land. De omgevingsvisie beschrijft dat initiatieven moeten aansluiten bij de maat en schaal van het landschap, conform het lokaal afwegingskader

de gemeente Zutphen om zich te profileren met een verdere **specialisatie op de zorgeconomie**. ➔ Hoewel aanwezigen overwegend positief staan tegenover snelfietsroutes en elektrificatie van vervoermiddelen, wijzen zij ook op het belang om in het licht van deze ontwikkelingen voldoende aandacht te hebben voor **verkeersveiligheid** bij de inrichting van wegen.	zon op land. **Zorgeconomie:** In de omgevingsvisie staat de gemeentelijke ambitie als volgt: *" We waarderen de economische potentie van deze clusters en doen onderzoeken naar mogelijkheden voor versterking van de economische positie. (...) Bij het verkennen van de economische potentie sluiten we aan op de gewenste karakteristieken van de zorgverlening in Zutphen. Als gemeente stimuleren we behoud en uitbreiding van zorg die voor onze inwoners van groot belang is, zoals het ziekenhuis en ouderenzorg. Met het oog op demografische ontwikkelingen (vergrijzing) is dringend meer zorgaanbod in de wijk nodig. We zijn terughoudend als het gaat om uitbreiding van de zorg voor de zeer zware en/of (forensische) doelgroepen met een (boven)regionale functie."* Verkeersveiligheid vormt een belangrijk aandachtspunt van de gemeente. Met de **rode lopers** wordt ingezet op aantrekkelijke en veilige routes tussen locaties.
Kernambitie 3: Beleven in Zutphen	
In het gesprek over cultuurhistorie worden de aanwezige erfgoedkwaliteiten zoals de monumentale pakhuizen, de torens en de oude vestigingsstructuur door deelnemers benoemd als dragers van de Zutphense identiteit. Vanuit dit oogpunt vinden zij het van belang dat wordt ingezet op **behoud en versterking van het historisch erfgoed**. Wel herkennen deelnemers het spanningsveld tussen behoud en toekomstbestendigheid dat in sommige gevallen ontstaat, bijvoorbeeld op het gebied van verduurzaming van monumentale panden. Deelnemers adviseren hier een duidelijke visie op te formuleren en ruimte te bieden aan maatwerk. Inwoners staan positief tegenover de ambitie om de **binnenstad** te **vergroenen** en daarmee te zorgen voor een prettigere verblijfsklimaat. In relatie hiermee wordt geadviseerd om te blijven kijken naar de kansen die de IJssel en de Berkel bieden op het gebied van recreatie, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van recreatieve routes langs de rivieren. Ook op andere plekken in de gemeente worden kansen gezien voor investeringen in het verblijfsklimaat. Onder andere wordt geadviseerd om te zoeken naar mogelijkheden die het **Emerpark** uitnodigender maken voor inwoners en recreanten. *Overige zaken / enkele keren benoemd:* ➔ Specifiek voor de binnenstad geeft een enkele deelnemer mee dat er gezocht moet worden naar manieren om **evenementen** beter te **spreiden** over de gemeente. Dit in het licht van een gezonde balans tussen toerisme en leefbaarheid voor inwoners.	De omgevingsvisie beschrijft over de omgang met historisch erfgoed het volgende: *"Ons erfgoed en de historische structuren vertellen het verhaal van onze gemeente. We maken deze zo veel mogelijk zichtbaar en* ***benutten ze als basis voor nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen****. (...) Bij ruimtelijke ontwikkelingen vormen het historisch erfgoed en bijbehorende waarden een belangrijk uitgangspunt. De wijze waarop we erfgoedwaarden in nieuwe ontwikkelingen meenemen, zal verschillen afhankelijk van de gebiedsspecifieke context. Soms zal dit restaureren zijn, een andere keer conserveren of doorontwikkelen."* Het spanningsveld dat inwoners inbrengen is een belangrijk aandachtspunt voor een toekomstbestendige binnenstad. De omgevingsvisie benoemt: "*Het versterken van historisch erfgoed betekent soms ook verduurzaming en eventueel herbestemming van panden zodat deze klaar zijn voor de toekomst. We ontwikkelen hiervoor nieuw beleid. Dit doen we samen met inwoners, ondernemers en organisaties, en op een passende en innovatieve manier. Hierbij hebben we altijd aandacht voor een balans tussen toegankelijkheid, klimaatadaptatie en doorontwikkeling van historische kwaliteiten. We maken werk met werk: het verduurzamen en versterken van ons erfgoed zorgt voor nieuwe werkgelegenheid binnen onze gemeente en het blijven benutten van ambacht en vakmanschap, kennisontwikkeling en het aanjagen van innovatie."* De gemeente herkent de potentie die de IJssel en de Berkel voor inwoners en bezoekers biedt op het gebied van **recreatie**. In de omgevingsvisie wordt dit onder andere in de gebiedsgerichte uitwerking voor de binnenstad aangehaald als keuze: "*We benutten de recreatieve potentie van de IJsselkade (rivierfront) en de*

	Berkel als plekken waar inwoners en bezoekers van de binnenstad kunnen ontspannen en elkaar ontmoeten". De kansen voor doorontwikkeling van het **Emerpark** worden in de omgevingsvisie aangehaald in relatie tot de ambities voor een stadsklimaatpark. De omgevingsvisie beschrijft de ambitie als volgt: *"We willen van het Emerpark een groot en samenhangend stadspark maken met kwaliteit en grotere beleefwaarde. We verkennen of we het stadsklimaatpark fysiek kunnen verbinden met het Emerpark en hoe we de Den Elterweg hierin kunnen integreren."*

Zutphen Spreekt: straatgesprekken gemeente Zutphen

In januari 2024 zijn wethouders en ambtenaren van de gemeente Zutphen op verschillende plekken in de gemeente de straat op gegaan met de Koers Zutphen 2040. Aan de hand van vier panelen met de concept visiekaart en de drie kernambities gingen zij het gesprek aan met inwoners en bezoekers. Deze straatgesprekken vonden plaats op de volgende locaties: winkelcentrum Dreiumme, winkelcentrum De Brink, winkelcentrum Leesten, de Stationsstraat en de markt en de Bibliotheek.

Het doel van de gesprekken was om reacties en opmerkingen op te halen om de Koers Zutphen 2040 aan te scherpen tot een volledige (concept-)omgevingsvisie. Op hoofdlijnen (niet uitputtelijk) werd per onderdeel de volgende input opgehaald:

Hoofdlijnen belangrijkste resultaten straatgesprekken	**Hoe verwerkt in omgevingsvisie Zutphen?**
Wonen: ➔ Het zorgen voor een **divers en betaalbaar woningaanbod** is een belangrijke pijler voor veel inwoners. Met name worden hierbij **jongeren en senioren** als doelgroepen benoemd. Veelal wordt door oudere inwoners gewezen op de kansen voor doorstroming bij de ontwikkeling van een aantrekkelijk aanbod	*Wonen:* Onder kernambitie 1 van de omgevingsvisie wordt beschreven dat de gemeente inzet op vergroting van het woningaanbod met nieuwe woningbouwlocaties. Daarbij gaat in het bijzonder aandacht uit naar de woonmogelijkheden voor jongvolwassenen en ouderen. *Natuur/landschap:*

voor senioren. *Natuur/landschap:* ➔ De keuze voor **groen-blauwe longen** ten behoeve van klimaatadaptatie, natuurbeleving en gezondheid wordt door veel inwoners gewaardeerd. *Cultuurhistorie:* ➔ Inwoners geven aan trots te zijn op de uitstraling van de binnenstad. Richting de toekomst vinden zij het van belang dat er bij ruimtelijke ontwikkelingen voldoende **aandacht is voor de cultuurhistorische kwaliteiten** van de binnenstad; *Mobiliteit:* ➔ Enkele deelnemers benadrukken de noodzaak om te investeren in betere ontsluitingsmogelijkheden. Daarbij wordt onder andere verwezen naar de **Oude IJsselbrug**, die momenteel door velen wordt ervaren als bottleneck. *Overige zaken / enkele keren benoemd:* ➔ De ambities die de gemeente presenteert worden over het algemeen als goed volgbaar gevonden. Inwoners geven mee dat aandacht voor een goede omgang met de **stapeling van ambities** wel nodig is.	In de omgevingsvisie vormen de 'groen-blauwe longen' één van de vijf structurerende principes. Dit betekent dat in de verschillende gebieden van de gemeente (zie ook H5) de groen-blauwe longen in een bepaalde mate terug te vinden zijn. De groen-blauwe longen worden gevormd door een netwerk van bestaande en nieuwe groenstructuren. *Cultuurhistorie:* In kernambitie 3 en onder de gebiedsgerichte uitwerking 'Binnenstad' wordt aandacht besteed aan de cultuurhistorische kwaliteiten van de binnenstad. De omgevingsvisie beschrijft: *"Bij ruimtelijke ontwikkelingen vormen het historisch erfgoed en bijbehorende waarden een belangrijk uitgangspunt. De wijze waarop we erfgoedwaarden in nieuwe ontwikkelingen meenemen, zal verschillen afhankelijk van de gebiedsspecifieke context; soms zal dit restaureren zijn, conserveren of doorontwikkelen."* *Mobiliteit:* Wat betreft de ontsluiting van Zutphen over de IJssel beschrijft de omgevingsvisie de wens om in regionaal verband te verkennen wat de mogelijkheden voor een derde brug over de IJssel. In een dergelijke verkenning zullen verschillende opties verkend moeten worden. Er gaat daarbij aandacht uit naar randvoorwaarden op het gebied van landschappelijke inpassing en de beschermde status van de IJsseluiterwaarden als natuurgebied.

Extra gesprekken met ondernemers

De Mars, Zutphen Zuid en binnenstad (Q1 2024)

Op 30 januari, 1 februari en 12 maart vonden er extra gesprekken plaats met diverse ondernemers van de gemeente Zutphen. Respectievelijk betrof dit op 30 januari de ondernemers van De Mars, op

1 februari de ondernemers die betrokken zijn bij bedrijvigheid in het zuiden van Zutphen en op 12 maart ondernemers uit de binnenstad. Een groot aantal ondernemers nam deel aan één van de georganiseerde bijeenkomsten. In totaal bezochten circa 120 ondernemers (inclusief enkele andere geïnteresseerden) de bijeenkomsten.

Na een welkomstwoord van de wethouder en de gemeentelijk projectleider, werden deelnemers aan de hand van een presentatie geïnformeerd over het verloop van het proces en de elementen uit de Koers Zutphen 2040 die de basis zullen dienen van de uiteindelijke omgevingsvisie. Aan de hand van de structurerende principes en kernambities werd de concept visie nader toegelicht. Na deze presentatie was het tijd voor het ophalen van de reacties van de ondernemers op de onderdelen van de visie. Deelnemers reageerden op de concept-visiekaart en de drie kernambities. Hun input betrof het aangeven van aanscherpingen, sterke punten, elementen die ontbreken en advies voor het verdere verloop van het proces. Op hoofdlijnen (niet uitputtelijk) werd per onderdeel de volgende input opgehaald:

Hoofdlijnen belangrijkste resultaten extra gesprekken ondernemers	**Hoe verwerkt in omgevingsvisie Zutphen?**
Economie Deelnemers benoemen het belang van het behouden van **voldoende ruimte** binnen de gemeentegrenzen **voor bedrijvigheid**. Hierbij gaat veelal de voorkeur uit naar ruimte voor (bestaande) bedrijven die van **meerwaarde** zijn voor de Zutphense samenleving. Verschillende deelnemers zien kansen voor het verkennen van **functiemenging** op bestaande bedrijventerreinen met lagere milieucategorieën. Deelnemers zien het versterken van de **samenwerking tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en organisaties** als kansrijk. Met name in de binnenstad geven deelnemers aan kansen te zien om te blijven **investeren in de recreatieve potentie**, waarbij aansluiting bij het Zutphens profiel een randvoorwaarde vormt. Ook wordt daarbij door enkelen gewezen op de kansen voor versterking van het **cultureel aanbod**. *Mobiliteit* Verschillende ondernemers, met name gevestigd op De Mars, benadrukken sterk de wens voor een betere **regionale bereikbaarheid**. Dit om bestaande problemen met de ontsluiting te verhelpen. Een **extra verbinding over de IJssel** wordt hierbij benoemd als kansrijke investering. Het overgrote deel van de deelnemers staat positief tegenover de inzet op de **autoluwe binnenstad**, omdat dit de beleving en leefbaarheid ten goede komt.Wel	*Economie* De ruimte voor bedrijvigheid vormt een belangrijk thema in de omgevingsvisie. Onder kernambitie 2 wordt beschreven: *"We faciliteren bedrijven die passen bij de kwaliteiten die we als aantrekkelijke en sterke woongemeente willen bieden. Hiermee zorgen we ervoor dat je in de gemeente goed kan werken én wonen. We bieden ruimte voor bedrijven die een beperkte milieubelasting op de leefomgeving hebben en kijken ook naar de hoeveelheid werkgelegenheid die bepaalde bedrijvigheid meebrengt. Ook vinden we het belangrijk dat bedrijven in onze gemeente een maatschappelijke meerwaarde leveren aan de samenleving en passen in een gezonde leefomgeving. Hoe we dit beleid en bijbehorende randvoorwaarden precies gaan invullen hangt mede af van de behoefte en het toekomstperspectief van ondernemers. Dit onderzoeken we en vervolgens werken we ons beleid met betrekking tot werklocaties nader uit in een omgevingsprogramma."* Zoals eerder benoemd in deze nota zet de omgevingsvisie in op het verkennen van mogelijkheden voor functiemenging voor wonen en publieksvriendelijke bedrijvigheid. Ook zoals reeds benoemd, gaat aandacht uit naar verbinding tussen onderwijs, bedrijfsleven en organisaties. De omgevingsvisie beschrijft de ambitie om de recreatieve potentie van de gemeente te benutten voor dag- en verblijfstoerisme. Daarbij wordt enerzijds gekeken naar de binnenstad, maar gaat ook aandacht naar andere plekken in de gemeente. Via verschillende pijlers wenst de gemeente in te zetten op een sterk aanbod voor dag- en verblijfstoerisme. Het versterken van het culturele aanbod, in samenwerking met

noemt men randvoorwaardelijk dat de ontwikkeling gepaard gaat met goede alternatieven voor inwoners, bezoekers en ondernemers. Op de werklocaties zien deelnemers graag investeringen in goede en veilige **wandel- en fietsverbindingen**. Tegelijkertijd moet dit volgens anderen niet ten koste gaan van parkeerruimte. *Wonen* Binnen transformatiegebieden worden kansen gezien voor het **toevoegen van woningen** bij bedrijvigheid met lage milieucategorieën. Voor de zone grenzend aan De Mars is men over het algemeen terughoudender wat betreft woningbouw. Hier bestaan zorgen dat woningbouw knelt met de benodigde (milieu)ruimte voor bedrijvigheid. Vanuit het oogpunt van behoud van werkgelegenheid en het tegengaan van de vergrijzing, vinden veel deelnemers **woningbouw voor jonge gezinnen** van belang. Geadviseerd wordt om bij woningbouw mogelijkheden te verkennen om **duurzaam/ecologische bouw** maximaal te stimuleren. *Verduurzaming* Als reactie op netcongestie wordt ruimte voor **energiehubs** voor energieopslag (op bedrijventerreinen en wijkgebonden) als kansrijk geacht. *Natuur/landschap* De ambitie om te investeren in **groen-blauwe verbindingen** en **vergroening van de binnenstad** wordt gezien als een positieve ontwikkeling, die bijdraagt aan de verblijfskwaliteit. *Overige zaken / enkele keren benoemd:* ➔ Op verschillende thema's wordt meegegeven dat het **bewaken** van de Zutphense kwaliteiten / het **Zutphens karakter** een belangrijk uitgangspunt is voor ontwikkelingen. In het bijzonder wordt daarbij vaak verwezen naar de (cultuurhistorische) kwaliteiten van de historische binnenstad; ➔ Enkele deelnemers geven aan liever geen zonnepanelen op velden te zien, maar in te zetten op **zonnepanelen op daken**.	partners, vormt hier onderdeel van. *Mobiliteit* De bereikbaarheid van de gemeente Zutphen speelt een belangrijke rol in het maken van een schaalsprong richting de toekomst. De omgevingsvisie benoemt verschillende keuzes die moeten bijdragen aan een versterkt mobiliteitsnetwerk. Onderdeel daarvan is de verkenning naar de realisatie van een extra verbinding naar de westkant van de IJssel. *Wonen* Jonge gezinnen vormen een belangrijke doelgroep in de voorziene schaalsprong zoals in de omgevingsvisie beschreven. De gemeente herkent het genoemde belang van de realisatie van voldoende, passende woningen voor deze doelgroep. De gemeente stimuleert de inzet op toekomstbestendige vormen van woningbouw. *Verduurzaming* Over de verduurzaming van werklocaties beschrijft de omgevingsvisie het volgende: "*Als gemeente voelen we ons verantwoordelijk om binnen deze opgave partijen te faciliteren met juiste informatievoorziening en communicatie. Ook verkennen we mogelijkheden voor het bieden van ruimte voor technologische mogelijkheden en ruimte voor opslag van elektriciteit (zoals batterijen en Smart Energie Hubs) en het lokaal versterken van het netwerk*." In het bijzonder wordt daarbij de realisatie van een Smart Energy Hub op bedrijventerrein De Mars benoemd.